

ΣΤΕΛΕΧΟΣ ΔΙΑΤΡΟΦΗΣ ΔΙΑΙΤΟΛΟΓΙΑΣ

ΦΑΡΜΑΚΟΛΟΓΙΑ

ΕΙΣΗΓΗΤΡΙΑ:
Αρβανιτάκη Ειρήνη

Τι είναι η Φαρμακολογία;

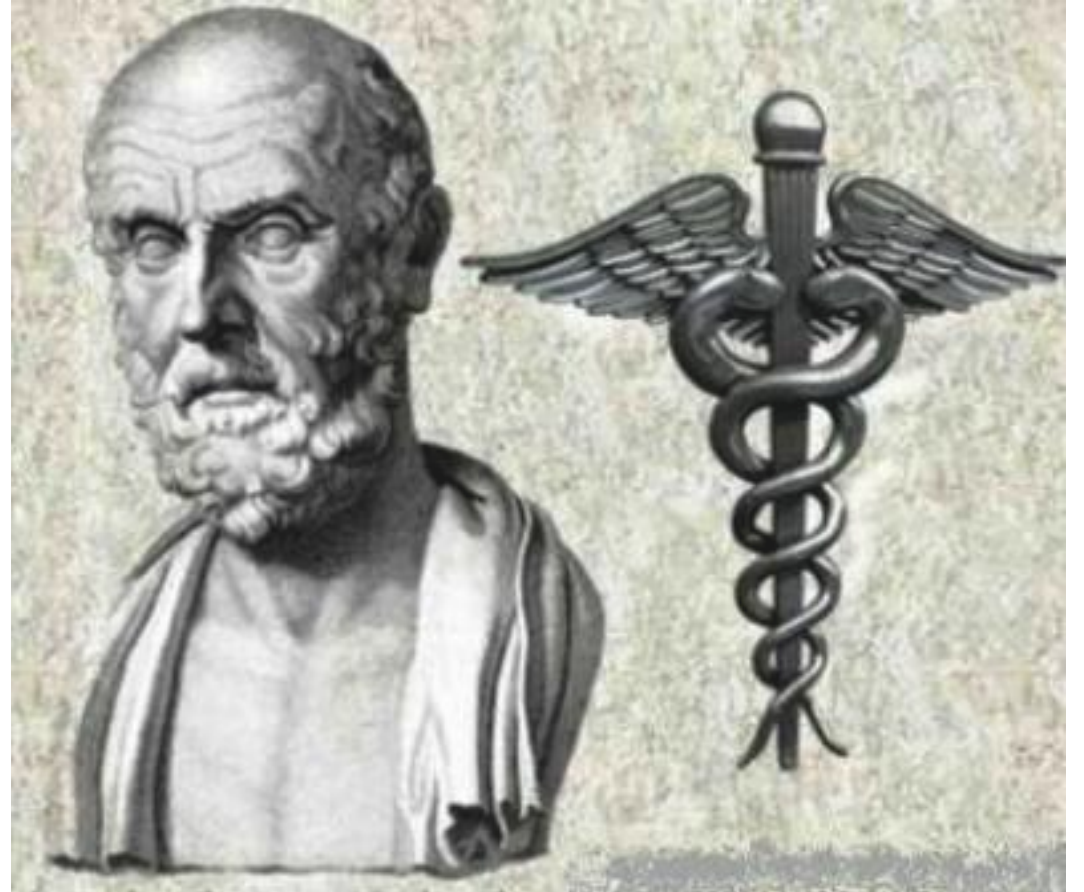
Φαρμακολογία είναι η επιστήμη που μελετά τα φάρμακα και την επίδρασή στους ζωντανούς οργανισμούς.

Φαρμακολογία καλείται ο κλάδος της Φαρμακευτικής που μελετά τις ουσίες που έχουν την ικανότητα να προκαλούν λειτουργικές μεταβολές στα κύτταρα και τους οργανισμούς. Η **Φαρμακολογία** δεν περιορίζεται στη μελέτη των θεραπευτικών ουσιών, αλλά επεκτείνει το ενδιαφέρον της και στα δηλητήρια και στις ουσίες που χρησιμοποιούνται σε πειράματα.

Συζήτηση-Εμπειρία με φάρμακα

Υγεία και διατροφή

- «Φάρμακο ας γίνει η τροφή σας και η τροφή σας ας γίνει φάρμακό σας» είχε διατυπώσει τόσο σοφά ο Ιπποκράτης, εισάγοντας την ιδέα ότι το καλύτερο φάρμακο μας προσφέρεται απλόχερα μέσω της τροφής μας.

Τι είναι φάρμακο;

- ❖ Κάθε χημική ουσία ή μίγμα χημικών ουσιών, η οποία μπορεί να επηρεάσει την λειτουργία του οργανισμού, όταν εισέλθει σε αυτόν.
- ❖ Κάθε ουσία ή παρασκεύασμα που ανακουφίζει, θεραπεύει ή αποκαθιστά την υγεία και χρησιμοποιείται για τη διάγνωση, πρόληψη και θεραπεία των ασθενών.

Προέλευση των φαρμάκων

A) ΦΥΣΗ

- Φυτά
- Ζώα
- Ορυκτά

B) ΧΗΜΙΚΕΣ ΟΥΣΙΕΣ

Παρασκευάζονται στα
συνθετικά εργαστήρια.

ΜΟΡΦΕΣ ΦΑΡΜΑΚΩΝ

- Δισκίο
- Αλοιφή
- Υπόθετο
- Κολλύριο-Σταγόνες
- Σιρόπι
- Ενέσιμα διαλύματα
- Ρινικά και ωτικά διαλύματα
- Σιρόπι
- Βάμματα

Κύριες οδοί χορήγησης φαρμάκων- Παραδείγματα

1. Εντερική χορήγηση:

Πεπτική Οδός:

Στόμα, Υπογλώσσια, Ορθό

(ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ)

2. Παρεντερική χορήγηση:

Ενδοδερμικά, Ενδομυικά, Υποδόρια, Ενδοφλέβια (ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ)

Κύριες οδοί χορήγησης φαρμάκων- Παραδείγματα

3. Άλλες μορφές χορήγησης:

- Τοπική
- Διαδερμική
- Εισπνοή

(Παραδείγματα)

ΟΔΟΙ ΧΟΡΗΓΗΣΗΣ	ΜΟΡΦΕΣ ΦΑΡΜΑΚΩΝ
Από το στόμα	Υδατικά διαλύματα
	δισκία
	Σακχαρόπηκτα
	Δισκία με εντερικό περίβλημα
	πηκτοκαψάκια
	σιρόπια
	βάμματα
Από το απευθυσμένο/ορθό-κόλπο	Υπόθετα
Από τη μύτη και το αυτί	Ρινικά- ωτικά διαλύματα-sprays
Από την αναπνευστική οδό	Αέρια
	Sprays
Από το δέρμα	αλοιφές
	γαλακτώματα
Από το μάτι	Κολλύρια-Αλοιφές οφθαλμικές
Παρεντερικά	Ενέσιμα διαλύματα

Μορφές φαρμάκων - Αναλυτικά

- Τα **υδατικά διαλύματα** περιέχουν ένα ή και περισσότερα φάρμακα διαλυμένα σε νερό και λαμβάνονται από το στόμα.
- Τα **δισκία** είναι παρασκευάσματα κονιοποιούμενων φαρμάκων, που με τη βοήθεια εκδόχων και ειδικών πιεστικών μηχανών παίρνουν τη μορφή δισκίου. Υπάρχουν διάφορα είδη δισκίων, όπως τα **σακχαρόπηκτα**, και τα δισκία με **εντερικό περίβλημα** (δισκία με «στολή»).
- Τα **ρινικά** και **ωτικά** διαλύματα είναι διαλύματα φαρμάκων σε νερό ή λάδι, που χορηγούνται σε σταγόνες και για αυτό συσκευάζονται σε ειδικά σταγονομετρικά φιαλίδια.

Μορφές φαρμάκων- Αναλυτικά

Τα **πηκτοκαψάκια** είναι ειδικά περιβλήματα φαρμάκων από ζελατίνη. Με τη μορφή αυτή χορηγούνται συνήθως φάρμακα όπως τα αντιβιοτικά.

Τα **σιρόπια** είναι διαλύματα φαρμάκων σε νερό και ζάχαρη και περιέχουν φάρμακα με δυσάρεστη γεύση.

Τα **βάμματα** είναι υδροαλκοολικά διαλύματα φαρμάκων που η προέλευσή τους είναι είτε φυτική είτε χημική.

Τα **υπόθετα** είναι μίγματα φαρμάκων με λιπαρές ουσίες, που λιώνουν στους 37° C. Έχουν ειδικό σχήμα και τοποθετούνται στην κοιλότητα του απηυθυσμένου και του κόλπου.

Μορφές φαρμάκων- Αναλυτικά

- Οι **αλοιφές** είναι μίγματα φαρμάκων με λιπαρά έκδοχα, δηλαδή έχουν σύσταση κατάλληλη για την επάλειψη των φαρμάκων στο δέρμα και στους βλεννογόνους. Προορίζονται για εξωτερική χρήση και χρησιμοποιούνται κυρίως για την πρόληψη ή τη θεραπεία δερματικών ασθενειών.
- Τα **κολλύρια** είναι διαλύματα φαρμάκων σε αποστειρωμένο νερό ή λάδι και χρησιμοποιούνται τοπικά για διάφορες οφθαλμικές παθήσεις.
- Τέλος, τα **ενέσιμα διαλύματα** είναι διαλύματα φαρμάκων σε αποσταγμένο και αποστειρωμένο νερό ή λάδι. Συνήθως τα ενέσιμα διαλύματα είναι μέσα σε φύσιγγες ή φιαλίδια.

Τι είναι δόση φαρμάκου;

Η δόση αναφέρεται στην ποσότητα του φαρμάκου, η οποία όταν ληφθεί οδηγεί στο επιθυμητό θεραπευτικό αποτέλεσμα.

Επηρεάζεται συνήθως από το φύλο, την ηλικία, το σωματικό βάρος και την κατάσταση υγείας του ασθενούς.

Τέσσερις κατηγορίες θεραπευτικής δόσης

- ❖ **Η εφ' άπαξ δόση (ΕΔ):** Ποσότητα του φαρμάκου που χορηγείται μία φορά.
- ❖ **Η μέγιστη εφ' άπαξ δόση (ΜΕΔ):** το μεγαλύτερο ποσό του φαρμάκου που μπορεί να χορηγηθεί σε μία φορά.
- ❖ **Η ημερήσια δόση (ΗΔ):** Το ποσό του φαρμάκου που χορηγείται συνολικά μέσα σε μία ημέρα.
- ❖ **Η μέγιστη ημερήσια δόση (ΜΗΔ):** Το μεγαλύτερο ποσό φαρμάκου που χορηγείται σε μια μέρα.

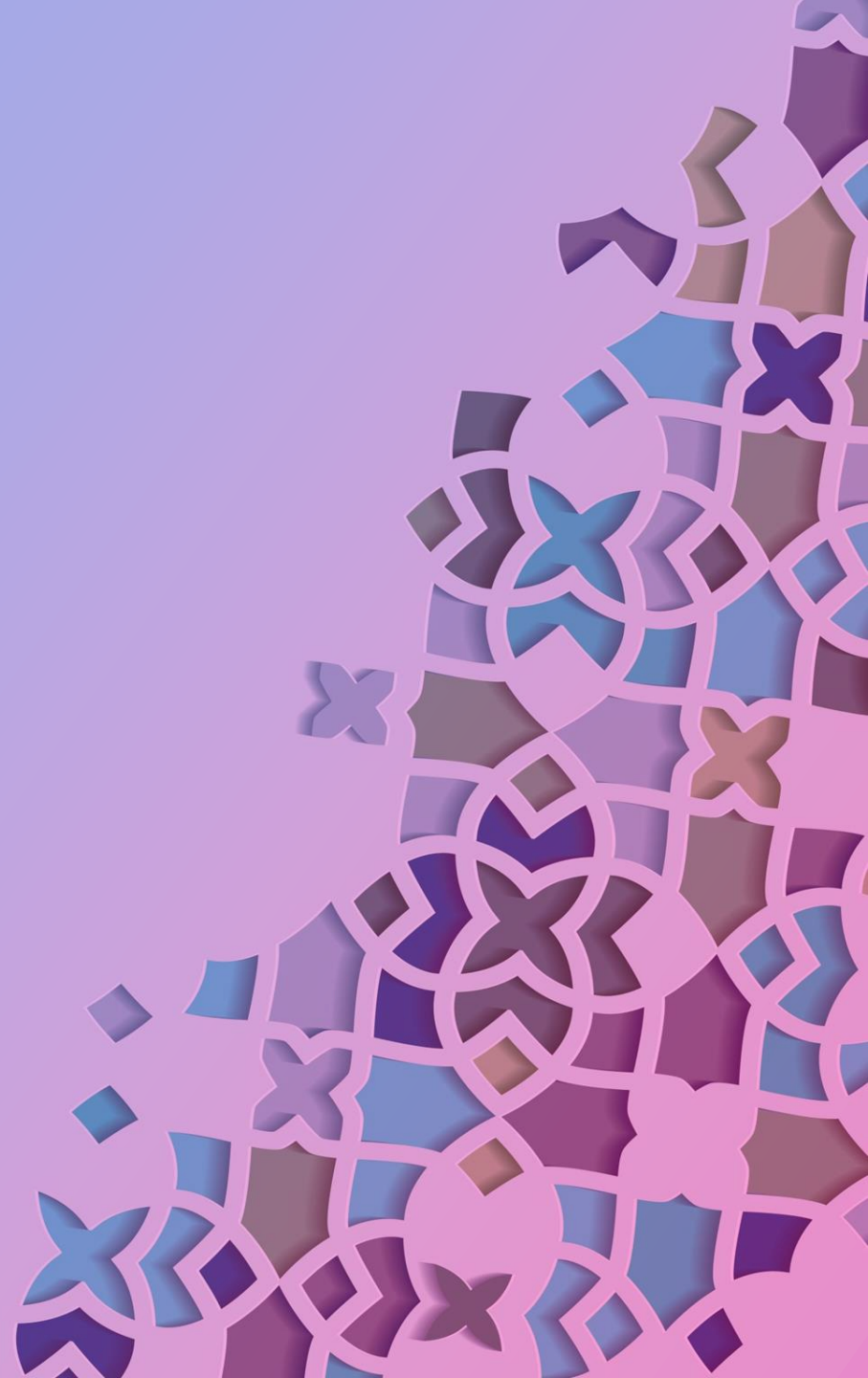
ΠΡΟΣΟΧΗ!!!!

- **Μικρότερο** ποσό από τη θεραπευτική δόση δεν έχει θεραπευτικό αποτέλεσμα, ενώ **μεγαλύτερο** ποσό καθιστά το φάρμακο δηλητήριο

Τι ονομάζουμε έκδοχα;

Γιατί χρησιμοποιούνται στη Φαρμακολογία;

Μια χημική ουσία, που χρησιμοποιείται ως φάρμακο, τις περισσότερες φορές δεν χορηγείται στον άνθρωπο, όπως είναι στην αρχική της μορφή, δηλαδή σαν στερεό, υγρό, ή αέριο.

Με τη βοήθεια αδρανών ουσιών, πρέπει να πάρει μια **παρασκευαστική μορφή** (δισκίο, αλοιφή, υπόθετο), που να διευκολύνει τη χορήγηση της στον ασθενή, αλλά και την ασφαλή διατήρηση και φύλαξή της από αλλοιώσεις και χημικές μεταβολές.

Οι παρασκευαστικές αυτές μορφές λέγονται **φαρμακευτικά σκευάσματα** ενώ οι αδρανείς ουσίες που δεν παρουσιάζουν κάποια φαρμακολογική δράση, λέγονται **έκδοχα**.

Πιο συγκεκριμένα, τα **έκδοχα** είναι ουσίες που χρησιμοποιούνται για την παρασκευή φαρμάκων και συμπληρωμάτων διατροφής, και βοηθούν για να γίνει η μορφοποίησή τους σε ταμπλέτα ή κάψουλα, για να σταθεροποιηθεί η δραστική ουσία και για καλύτερη απορρόφηση, κατανομή και διάλυσή τους.

Ακόμη, χρησιμοποιούνται για να δώσουν κάποιο χαρακτηριστικό στο σκεύασμα όπως χρώμα, οσμή, γεύση κ.λπ.

Τα έκδοχα που χρησιμοποιούνται είναι είτε από φυσικές πηγές, είτε συνθετικά. Και εκεί ακριβώς βρίσκεται η σημαντική διαφορά τους.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΜΕ ΕΚΔΟΧΑ

Για να ενεθεί ένα στερεό φάρμακο, πρέπει προηγουμένως να διαλυθεί σε αποσταγμένο και αποστειρωμένο νερό.

Το νερό στην προκειμένη περίπτωση δεν έχει καμία φαρμακολογική δράση. Βοήθησε μόνο στο να πάρει το φάρμακο τη μορφή ενέσιμου σκευάσματος. Είναι δηλαδή το **έκδοχο**.

Ονομασίες φαρμάκων

Κάθε φάρμακο έχει τουλάχιστον 4ις ονομασίες:

Τη **χημική**, την **επίσημη**, την **κοινόχρηστη** και (το λιγότερο) μία **εμπορική ονομασία**.

Η **χημική** ονομασία είναι η πολύ ακριβής περιγραφή της χημικής δομής του φαρμάκου.

Η **επίσημη** είναι εκείνη, με την οποία το φάρμακο είναι γραμμένο στις διάφορες Φαρμακοποιίες.

Η **κοινόχρηστη** ονομασία είναι απλούστερη από τη χημική και συνήθως αναφέρεται στη χημική οικογένεια, στην οποία ανήκει το φάρμακο.

Κάθε παρασκευαστικός οίκος φαρμάκων έχει δικαίωμα να δίνει και μια **εμπορική** ονομασία στο φάρμακο, που παρασκευάζει, έτσι που να διαφέρει από άλλα όμοιά του.

ΣΥΝΤΑΓΗ

Τα φάρμακα αφού πάρουν τη συγκεκριμένη παρασκευαστική τους μορφή, χορηγούνται στους ασθενείς από τα φαρμακεία όταν ο ιατρός τα ζητήσει με γραπτή (ηλεκτρονική) εντολή. Η γραπτή εντολή του ιατρού λέγεται συνταγή και πλέον εκδίδεται ηλεκτρονικά.

Στη συνταγή εκτός από τα στοιχεία του ιατρού αναγράφονται:

Η μορφή του φαρμάκου, το όνομα, η ποσότητα, το σύνολο της ποσότητας που θα χορηγήσει ο φαρμακοποιός. Στη συνέχεια, αναγράφεται η οδηγία του ιατρού προς τον ασθενή για τη θεραπευτική δόση, τον χρόνο και τον τρόπο χορηγήσεως του φαρμάκου.

ΑΥΛΗ ΣΥΝΤΑΓΟΓΡΑΦΗΣΗ

Στις μέρες μας η συνταγή πραγματοποιείται και **άυλα** μέσω της ηλεκτρονικής συνταγογράφησης, διευκολύνοντας έτσι τους ασθενείς να προμηθεύονται άμεσα τα φάρμακά τους.

Σας ευχαριστώ, για την
προσοχή σας!

Ερωτήσεις- Απορίες;

